

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL FINANSINĖS PASKATOS PIRMAJĄ BŪSTĄ ĮSIGYJANČIOMS JAUNOMS
ŠEIMOMS
ĮSTATYMO NR. XIII-1281 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Pagal Valstybės duomenų agentūros duomenis 2022 metais net 14,1 proc. namų ūkių nurodė, kad paskolos grąžinimas yra labai didelė našta, o beveik 59 proc., kad tai yra "šiokia tokia našta". Sparčiai nuo 2022 metų auganti infliacija lėmė prekių, paslaugų ir energetinių išteklių kainų augimą. Pagal 2023 m. pirmo ketvirčio SEB banko statistiką vidutinė būsto paskola augo 12 proc., palyginti su pirmu 2022 m. ketvirčiu, tad galima tikėtis, kad šiuo metu paskola būstui yra dar didesnė našta jaunoms šeimoms, ypač šeimoms auginantiems vaikus. „Bigbank“ duomenimis, net 25 proc. būsto paskolą renkasi būdami 31–35 metų ir, tikėtina, ši paskola dažnai būna pirmajam būstui. Didžioji dauguma (49,1 proc.) besirenkančių būsto paskolas uždirba tarp 1000 ir 2000 Eur per mėnesį, taigi turi pajamas, kurios be paskolos neleistų jauniems piliečiams įsigyti nuosavą būstą. Nuosavo būsto įsigijimas svarbus ne tik jaunoms šeimoms, jis turi būti ir valstybės prioritetas, nes lemia jaunos kartos apsisprendimą gyventi Lietuvoje, čia auginti vaikus ir kurti valstybės gerovę.

Įstatymo projekto tikslas padidinti finansinę paskatą pirmąjį būstą įsigijančioms jaunoms šeimoms (iki 36 metų amžiaus), o taip pat kaip būsto kredito sumą, pagal kurią apskaičiuojamos suteikiamų subsidijų dydis.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatoriai yra Seimo nariai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu galiojantis įstatymas jaunoms šeimoms, imančioms būsto kreditą pirmajam būstui pirkti ar (ir) statyti numato šio dydžio valstybės subsidijas:

- 1) jaunoms šeimoms, neauginančioms vaikų ar vaikų, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), dydis – 15 procentų būsto kredito pirmajam būstui įsigyti sumos;
- 2) jaunoms šeimoms, auginančioms vieną vaiką ar vieną vaiką, kuriam nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), dydis – 20 procentų būsto kredito pirmajam būstui įsigyti sumos;
- 3) jaunoms šeimoms, auginančioms du vaikus, kuriems (ar vienam iš jų) gali būti nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), dydis – 25 procentai būsto kredito pirmajam būstui įsigyti sumos;
- 4) jaunoms šeimoms, auginančioms tris ar daugiau vaikų, kuriems (ar vienam iš jų) gali būti nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), dydis – 30 procentų būsto kredito pirmajam būstui įsigyti sumos.
- 5). Būsto kredito pirmajam būstui įsigyti suma, pagal kurią apskaičiuojama jaunai šeimai suteikiama subsidija, negali būti didesnė kaip 87 tūkstančiai eurų arba šios sumos ekvivalentas kita valiuta.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siūloma didinti jaunoms šeimoms, imančioms būsto kreditą pirmajam būstui pirkti ar (ir) statyti numato valstybės suteikiamas subsidijas:

- 1) jaunoms šeimoms, neauginančioms vaikų ar vaikų, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), dydis – 20 procentų būsto kredito pirmajam būstui įsigyti sumos;
- 2) jaunoms šeimoms, auginančioms vieną vaiką ar vieną vaiką, kuriam nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), dydis – 25 procentų būsto kredito pirmajam būstui įsigyti sumos;
- 3) jaunoms šeimoms, auginančioms du vaikus, kuriems (ar vienam iš jų) gali būti nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), dydis – 30 procentų būsto kredito pirmajam būstui įsigyti sumos;
- 4) jaunoms šeimoms, auginančioms tris ar daugiau vaikų, kuriems (ar vienam iš jų) gali būti nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), dydis – 40 procentų būsto kredito pirmajam būstui įsigyti sumos.“
- 5). Būsto kredito pirmajam būstui įsigyti suma, pagal kurią apskaičiuojama jaunai šeimai suteikiama subsidija, negali būti didesnė kaip 100 tūkstančių eurų arba šios sumos ekvivalentas kita valiuta.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Įstatymo projektas nereikalauja poveikio vertinimo, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Kriminogeninei situacijai įstatymas įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Gali teigiamai atsiliiepti verslo plėtrai, jeigu daugiau jaunų šeimų pasiliks gyventi šalies regionuose, turės geresnes galimybes įsigyti, statyti nuosavą būstą.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Papildomų teisės aktų nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekto sąvokos bus suderintos Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės, subsidijas bus skirianmos pagal dabar galiojančią tvarką.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymui įgyvendinti reikalingos lėšos pagal poreikį bus didinamos planuojant 2025 metų biudžetą, nes šiuo metu šiam tikslui lėšų skiriama nepakankamai.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

paskata būstui įsigyti

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra

Teikia
Pareigos

Vardas ir pavardė